

NIECHUĆ (35) sb f

W pisowni łącznej (33), w rozłącznej (2).

e jasne.

sg N niechuc (7). ◇ G niechuci (9). ◇ D niechuci (1). ◇ A niechuc (14). ◇ I niechucią (1). ◇ pl N niechuci (1). ◇ A niechuci (1). ◇ N a. A niechuci (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

1. Brak chęci do zrobienia czegoś; odraza do czegoś; opór przeciw czemuś; fastidium Mącz (5) : Ale co ten Tales tylko dla swego vmyflu á nychuci zbranyał małżeństwá [...] naydzye dzis zás thákowe/ ktorzy dla swey woley gdy sie miłofnicámi opętáyá/ żenić sie nychcá. *GliczKsiąż* O8v; *Mącz* 119b.

niechuc k czemu (1): Aversor, Odwrócam sie od czego/ mierzi mie co/ przikromi/ wielką niechuc mam k czemu *Mącz* 487b.

niechuc czyja (1): Gdyż y gość wdzięcznieyfzy czo fam s चुci á z miłości przydzie do kogo/ niżli ow czo go wloká á on sie wydziera/ á práwie gwałtem vkázuie onę niechuc swoię. *RejZwierc* 167.

Wyrażenie przyimkowe: »z niechucią swojá« = ku swemu niezadowoleniu, wbrew swej woli (1): Potym wczyniony iest z wielką niechucią swoią Opátem. *SkarŻyw* 334.

2. Niechętny stosunek do kogoś: nieżyczliwość, niełaska, zawiść, nienawiść, nieprzyjaźń, wrogość; invidia, malevolentia, malignitas, odium, offensio, simultas, stomachus Mącz (30) : *RejWiz* 118v; gdy go [Benedykta] Rzymiánie obaczyli łakomego á nieuczzonego [...] wyrzucili go precz/ á ná iego mieyfce Ianá Sábińfkiego Biskupá [...] wybráli. A gdy ten był XLIX dni/ też go wypędzili zá iego złym záchowánim/ á Benedyktowi záfię dáli. Benedykt widząc iż záfię ku pirwżey niechuci przychodzi/ przedał ftolec Papiełki Ianowi *BielKron* 176v; *Mącz* 205d, 261a, 308c, 320b, 420a; *SkarŻyw* 50.

niechuc od kogo (2): *DiarDop* 108; GARziás Náváfki Krol [...] Chciał zwieść bitwę/ Hetman rzekł/ áby iey zániechał/ Bom k tobye wielką niechuc/ od poddáných poznał. *RejZwierc* 11v.

niechuc k(u) komu, ku czemu (5): *RejZwierc* 11v; Papieź miał niechuc ku Filipowi *BielKron* 182v, 215; *BielSjem* 30; *SkarKazSej* 705a marg.

niechuc przeciw(ko) komu (4): Bacząc niechuc Papieżá przeciw łobie/ obległ go w Rzymie *BielKron* 183, 328; *Mącz* 42d, 494d.

niechuc czyja [w tym: G sb i pron (2), pron poss (1), ai poss (1)] (4): *BielKron* 183; Novercale odium, Mácofzinska nienawiść/ niechuc. *Mącz* 251d, 42d; *SkarKazSej* 705a marg.

W charakterystycznych połączeniach: dawna niechuc, jawna, macoszyńska, wielka (2); przyczyna niechuci; sprawować się z niechuci, wymawiać się; ku niechuci przychodzić; niechuc baczyć (2), dać znać, mieć (2), płodzić, poznać (2).

Zwrot: »niechuc okazować« (1): WSzákem ia to mowíłá/ y tákem mieć chciáłá/ Aby z námi tá Páni w Rádzie nie siedziáłá: Bo ma w łobie fzkodliwą przywárę y wádę/ Niechuc k nam okázuie *BielSjem* 30.

Szeregi: »niemiłość i niechuc« (1): Niemiłość y nie चुć wśzytkich ku Rzeczypófp. *SkarKazSej* 705a marg.

»niechuc, (a) nieprzyjaźń« [szyk 2:1] (3): trudno się braciej swej na wymowki zdobyć mamy, a stądże nam wielka niechuc, wielka nieprzyjaźń od nich roście *DiarDop* 108; *Mącz* 42d, 394d.

Wyrażenie przyimkowe: »z niechuci« = *powodowany niechęcią* (3): Abowyem thenthomalzonek yey onyā [...] nyedball rozmaythe prziczyny a zwałchcza nyepłodnołcz yey na oczi wirzuczayącz. I stheyze nyechuczi przerzeczonemu Hannulfęvi 10 thalyerow czalfu yedne⁸⁰ opywłchi fzyą dawall abi yą odnyego precz zawyodl *LibMal* 1551/160v; *SkarJedn* 342.

~ z *niechuci czyjej* (1): Częłto moi fynowie tych łafiádow bronią/ A wždy oni przed nimi/ z niechući fwey ftronią. *BielSat* G3v. ~

W przen (1) : Połpolicie zazdrość s fzcześnie chodźi/ Stąd niechući w ludzkich myflách płodźi. *BielSat* H2.

Przen (1) :

Zwrot: »przyrodzeniu swemu niechuć okazować« = *postępować wbrew naturze ludzkiej* (1): Taki káždy [pijak] przyrodzeniu fwemu iáwną niechuć okázuię *KochPij* Cv.

a. *Objawy wrogości; offensiuncula, offensum Mącz* (5) : Si tantulum offensum titubatunque sit, By yedno namniey niechući álbo fzwánkowania było. *Mącz* 260d.

niechuć przeciw komu (1): A z Vniéy niewidzę/ byście co inźwego do tychmiał z obudwu ftron odnieśli/ ieno niechuć/ y waśni przeciw łobie. *KochWr* 21.

W połączeniu szeregowym (1): Iákie łą zábijania/ obmowki/ niechući/ O pełną więc ieden fie ná drugiego rzuci. *BierRozm* 4.

Wyrażenie: »domowe niechuci« = *rozruchy, niepokoje* (1): Co ie od tego zátzyma/ nie mogę nie innego rozumieć/ iedno domowe niechući *BielSpr* 59v.

Szeregi: »niechuć albo nielubość« (1): Si qua offensiuncula facta est animi tui perversitate aliquorum, Ięfliś yáką niechuć álbo nielubość popádł/ z przeciwnoścy niektórych. *Mącz* 261a.

»niechuć i waśń« (1): *Cf niechuć przeciw komu.*

Synonimy: **1.** *gnuśność, lenistwo, nierobotność, obciążność, ociężałość, ospalstwo, ospałość, próżnowanie, teskność, zgniłość;* **2.** *niełaska, niemilość, nienawiść, nieprzyjaźń, niezyczliwość, odwrocenie.*

Cf **CHUĆ, NIECHĘĆ**